

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת בא

ארבע זוויות של קשר

בתפילין יש ארבע פרשיות, כאשר בכל אחת כתובה סיבה אחרת להניח תפילין. למה צריך ארבע סיבות לקיים מצווה אחת?

ארבע פרשיות וארבע סיבות

בתוך התפילין מונחות ארבע פרשיות, ששתיים מהן כתובות בפרשה שלנו ושתיים בספר דברים: פרשיות 'קדש לי' ו'היה כי יביאך' מופיעות בפרשתינו, ופרשיות 'שמע' ו'היה אם שמוע' בתחילת ספר דברים.

בכל פרשה כתוב סיבה אחרת להניח תפילין: בפרשת שמע כתוב שעלינו לאהוב את ה' בכל מאודנו, וצריך לשים את הדברים הללו על היד ועל הראש; בפרשת והיה אם שמוע כתוב שאם נקיים את המצוות נקבל שכר ואם חס ושלום לא נקיים את המצוות נקבל עונש, ואת זה צריך לשים על היד ועל הראש; בפרשת 'קדש לי' אנחנו מצווים לכתוב את יציאת מצרים בתפילין כדי שתורת ה' תהיה בפינו - "והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך"; ובפרשת 'והיה כי יביאך' כתוב משהו קצת הפוך, שאנחנו מניחים תפילין כדי שנזכור את יציאת מצרים - "והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים".

ה' אלינו ואנחנו אליו

באופן כללי אפשר לראות שהפרשיות שבספר דברים מדברות על היחס שלנו לה', והפרשיות שבפרשה שלנו מדברות על היחס של ה' אלינו. בספר דברים אנחנו מצווים לאהוב את ה' בכל נפשינו ומאודינו (פרשת 'שמע'), ולקיים את מצוותיו (פרשת 'והיה אם שמוע'), ובפרשה שלנו אנחנו מצווים לזכור שה' הוציא אותנו מארץ מצרים ופדה אותנו מבית עבדים.

באופן פרטי יותר, ניתן לחלק גם בתוך הזוגות הללו:

באופן כללי פרשיות 'שמע' ו'והיה אם שמוע' מדברות על היחס שלנו לה', וניתן לחלק זאת לשניים: היחס שלנו לה' כפי שהוא בשבילנו, והיחס שלנו לה' כפי שהוא בשביל ה'.

פרשת 'והיה אם שמוע' נקראת בלשון חכמינו "שאינ עושים רצונו של מקום" (ברכות לה, ב). גם כאשר ישראל מקיימים את כל המצוות, אם הם מקיימים אותם בגלל השכר והעונש שכתובים בפרשת 'והיה אם שמוע', הם נקראים 'אינם עושים רצונו של מקום'. כי כאשר האדם עושה מצוות בשביל לקבל שכר ובשביל שלא לקבל עונש, הוא 'עושה את רצונו', ולא 'עושה את רצונו של מקום'.

לעומת זאת בפרשת 'שמע' אנחנו מצווים לאהוב את ה' בכל נפשנו ומאודנו ללא שום סיבה. זה נקרא "עושים רצונו של מקום" - אנחנו אוהבים את ה' ומקיימים את רצונו רק בגלל שהוא רוצה בזה, ולא בשביל הרצונות שלנו.

כך ניתן לחלק גם בין הפרשיות 'קדש לי' ו'והיה כי יביאך':

באופן כללי הפרשיות 'קדש לי' ו'והיה כי יביאך' מדברות על היחס של ה' אלינו, אבל ניתן לחלק זאת יותר, ולומר שפרשת 'והיה כי יביאך' מדברת על היחס של ה' אלינו כפי שהוא בשבילנו, ופרשת 'קדש לי' מדברת על היחס של ה' אלינו בשביל שנקיים מצוות ונעשה את רצונו.

בפרשת קדש לי ה' אומר שהוא הוציא אותנו ממצרים כדי שנקיים מצוות: נפדה בכורות, נקיים את מצוות פסח, נניח תפילין ונלמד תורה. לעומת זאת בפרשת 'והיה כי יביאך' כתוב משהו קצת הפוך, שאנחנו מניחים תפילין כדי שנזכור כמה ה' אוהב אותנו ורוצה בנו ולכן הוציא אותנו ממצרים.

ארבע סיבות להנחת תפילין

כאשר אנחנו מניחים תפילין אנחנו צריכים שיהיו לנו מול העיניים ארבע סיבות להנחת תפילין:

ראשית על האדם לדעת שאם הוא רוצה שיהיו לו שפע ברכה והצלחה וחיים טובים ומתוקנים בגשמיות וברוחניות, עליו לקיים תורה ומצוות. זוהי הסיבה להנחת תפילין מצד פרשת 'והיה אם שמוע'.

כמוכן, סיבה כזו לא יכולה לעמוד בפני עצמה, ולכן האדם צריך לכוון שהוא מניח תפילין גם כדי לזכור שיש לו נשמה שיש בה אהבת ה' טבעית, ומצד הנשמה הוא אוהב את ה' ומתמסר אליו ללא סיבה, וזה מה שכתוב בפרשת 'שמע'.

פרשיות 'והיה אם שמוע' ו'שמע' עדיין לא מספיקות מצד עצמם, שכן הן מתארות רק את היחס של האדם לה', ועל האדם לשים לב גם לכך שה' מתייחס אליו. בפרשת 'והיה כי יביאך' כתוב שאנחנו מניחים תפילין על מנת לזכור שה' אוהב אותנו ורוצה בנו והוציא אותנו ממצרים.

אמנם גם שלושת הפרשיות הללו יחד לא מספיקות מצד עצמן, שכן ה' הוציא אותנו ממצרים לפני הרבה מאוד שנים, ועל האדם לשים לב שה' אוהב אותנו ורוצה את הקשר איתנו בכל דור

ודור ובכל יום ויום. הקשר הזה כתוב בפרשת 'קדש', שבה כתוב שה' הוציא אותנו ממצרים כי הוא רוצה שנהיה איתו בקשר ונקיים את מצוותיו. מצד פרשת 'והיה כי יביאך' האדם מקיים מצוות כדי לזכור את הקשר עם ה', אבל מצד פרשת 'קדש לי' המצוות הן הן עיקר הקשר עם ה', וזה מה שעל האדם לזכור כאשר הוא מניח תפילין.

